

EDINOST

Izhaja — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirane pisma se ne sprejemajo. — Izdajatelj in odgovor. ggj. — Tisk: —. — Naročnina znaša na mesec L 6.—, pol leta L 32.— in celo — L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 stotink, osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„Naslednica Avstrije!“

Včeraj smo se na kratko dotaknili govora italijanskega ministra za zunanje stvari, grofa Sforza v rimski zbornici in ga označili kot nejasnega in meglenega in preveč dvoumnega, da bi mogel biti odkrit in iskren poziv na jugoslovanski narod za prijateljsko rešitev jadranskega vprašanja. Predvsem se nam zdi uvod ponesrečen. Sforza je rekel, da je »im prejšnja rešitev jadranskega vprašanja v še večjo korist kraljevine SHS nego pa Italiji, ker mora sosednja država skrbeti za svojo lastno ureditev in se boriti s polemikami. Priznavamo radi, da mora nova, komaj dve leti stara jugoslovanska država skrbeti za lastno ureditev in se boriti s strankarskimi polemikami in bilo bi nenaravno, če bi se ne borila. Toda iz tega še ne sledi, da ji je čim prejšnja rešitev jadranskega vprašanja v večjo korist nego pa Italiji, ki se nima boriti z nič manjšimi, če ne še večjimi težkočami ravno v notranjosti države. Predvsem država, ki samo sebe prehranjuje, lažje prenaša zunanjo krizo; kakor je sili vedno na boljšem od ločnega.

Medtem, ko je Jugoslavija pridobila za 30 milijard žita in ga mora nad polovico izvoziti, je Italija prisiljena nakupiti v tujemstvu za drag denar nad 30 milijonov stotov, ako neče umreti od gladi. Kdo je na boljšem?! Kar se tiče pa notranjih polemik in strankarskih bojev, se je grof Sforza najbrže držal ljudskega rekla: »Rečem ti, da mi ne porečeš!« in je pozabil na srdite strankarske boje, ki divjajo še dve leti po vsej Italiji. Naj ga spomnimo le na boj socialistov za sovjetsko republiko, močno razširjeno anarhistično gibanje pod vodstvom Malateste, na neprestane stavke, na revolucijski duh kmetov in strašno brezposelnost. Kje je nered večji, kdo se ima boriti z večjimi težkočami?

Dragoceno pa je priznanje Sforzovo, ko je rekel, da so v Italiji ljudje, ki preživijo »Jugoslavija je naslednica Avstrije!«. Tu je jedro vsega. Zato, ker so se skoro vsi Jugoslovenci združili v eno močno državo, ki sega od Varadina do Triglava, je italijanska politika izgubila pravo smer treznega presojanja. Uradna Italija je upala vedno, da se Srbija poveča v večjemu še z Bosno, Hercegovino in majhnim delom Dalmacije, in ni nikdar mislila na to, da bi vstala sedanja kraljevina SHS, ki objema dve tretjini Slovencev, nato Hrvate in še celo črnogorske Srbe. Nasprotno, Italija je in deluje še vedno proti ujedinjenju vsega jugoslovanskega naroda. Tu tiči temeljna pogoška italijanske zunanje politike, ki je prezrla in prezirala narodno idejo kot ustvarjajočo silo vsake države, in je pozabila, da je ravno ta narodna ideja ustvarila veliko in združeno Italijo! Ob koncu svetovne vojne in ob razpadu Avstro-Ogrske je videla, kako po tisočletnem suženstvu vstaja mlad in žilav narod, ki je tudi sam z najtežimi žrtvami (če ne večjimi od italijanskih), pripomočel k uničenju starega tiranstva! In ko je ta mladi in žilavi narod zahteval vse, kar je njegovega, je italijanska mentaliteta, ki tega našega naroda absolutno nič ne pozna, prekrstila Jugoslavijo v »naslednico Avstrije«, ker se je zblala njene moči in ker je prekrstila italijanske račune o gospodarstvu na Balkanu. Ali, kakor se je gospod Sforza evfemistično izrazil: »ekspanzivne politične moči, v katero trdno veruje« — kljub polomu te ekspanzivnosti v Tripolisu, Albaniji in na grških otokih...

Rešitev je le ena: da se Italija odreče mamili želji o političnem in gospodarskem protektoratu nad Balkanom in ne da pravo pot resničnega sporazuma in odkritega prijateljstva z Jugoslovani, kakor je to želel isti Mazzini, ki ga je gospod Sforza z navdušenjem citiral, a — bojnino se — z nepoznavanjem njegovih idej. Vsem enim tu in v kraljestvu, ki jim je prava rešitev jadranskega vprašanja na srcu, bi toplo priporočili proučevanje Mazzinijevih spisov, osobito pa njegovih »Stovanskih pism« (Lettere slave iz leta 1857), kajti vsa dosedanja italijanska politika bilje Mazzinijevim idejem — v obraz! Dokazov gospodu Sforzi in ekscelenci Mosconiju prihranimo, ker nismo, da bi zardeli od sramu... Če pa jih zele, smo na razpolago vsak čas.

Minister Sforza je omenil tudi »izgrede, nastila in mržnje, ki prihajajo tupejati preko Julijskih Alp« in ki jih je kriva stara, zahrbtna cesarska Avstrija, ki je zasejala seme mržnje proti nam med avstrijski odgojen prebivalstvo. Kaj pa tostran Julijskih Alp, ali boljše rešeno, tostran demarkacijske črte? Ali ni vse upravičeno v zasebnem omenju, da bi bil živ dokaz, da se zloglasni avstrijski sinovi nadaljuje s podvojeno silo, ker nam ni zatreli vseh narodnih svobod in z muko priborjenih pridobitev na vseh poljih, ampak nam krati celo osebnostno in varstvo, ki ga je znal obsovažen avstrijski žendarm kljub vsemu varovati?

Ali ne kritično zadnji dogodki in sovestni izbruhi proti našemu narodu dovolj glasnó, da se seme sovraštva ne le zatira, ampak umetno gnoj petom časopisja in političnih organov? Odkrito besedo, gospoda Italijani: ravnanje z jugoslovanskim narodom v zasedenem ozemlju je in bo merilo za vse odnose med Jugoslavijo in Italijo. Čim bolj bodele zatirali naš narod tu, tembolj si bodele ovirali pot do prijateljstva in mira na oni strani demarkacijske črte. Ali hočete to? Vaša dejanja to in polni meri potrjujejo, kljub temu, da se vaše lepe besede glasé popolnoma nasprotno. Zatorej: zaokrenite voz, dokler je še čas! Če zdrži v prepadi, je vaša krivda. Mi si umijemo roke.

Kar se pa tiče solstva, se pomenimo z gospodom ministrom Sforzo v posebnem članku.

Bolno gospodarstvo Italije

Vsi se še dobro spominjamo, s kakim navdušenjem je skoro vse italijansko časopisje pozdravilo padec Nittijev, ki da je bil vse premehek, popustljiv, da bi z močno roko ustvaril mir in red v notranjosti države in pridobil ugled na zunanji, ki so ga neprestane stavke in brezglava politika gospodov Tittionja in Scialoja močno zrušila. Ime »Giolitti« ni pomenilo le politične nove orientacije, bilo je vse več: rešitev Italije iz težke notranje in zunanje krize, čudežna moč, ki uredi vse: obupne notranje razmere, ozdravljenje bolnih financ, rešitev jadranskega vprašanja v smislu najpragmatičnejših slojev itd. Železna pest in kačja zvitoz, ki pokaže svetu, kaj vse Italija zmore, ki da bo kmalu zopet odločujoč faktor evropske politike.

Toda po tem političnem navdušenju je prišel še večji politični »maček«. Giolitti ne le da ni izpolnil svojih obljub, s katerimi je bil verjel Nittija; državni voz se je pod njegovim krmlom pogreznil še nižje. O zunanji politiki, razum par brezposelnih fraz, je stari listjak doslej dosledno molčal in se skrival za vse možne izgovore, da se mu le ni bilo treba dotakniti — ognja. Ne samo to: pod njegovim predstvom je Italija podpisala ponižujoči sporazum z Albanci, ki je za italijansko zunanjo politiko — drugi Kebarid! Njegova »železna pest« po dvomesečnem vladanju doslej še ni mogla preprečiti stavk in krvavih nemirov, ki se ponavljajo dan za dnem, posebno med kmeti in orožniki. Kaj pa je z njegovo finančno politiko, z »drakoničnimi« odredbami proti odreditvi in z zaplenbo vojniških dobicikov, ki naj bi dvignile gospodarsko moč Italije in napolnile prazne državne blagajne?

Pred kratkim je državni podtajnik za prehrano Soleri pojasnil zbornici prehranbeni položaj Italije. Letina je slaba in žetev znaša komaj 40 milijonov stotov (srednja žetev bi znašala 48 milijonov stotov), tako, da če se odbi množina potrebna za setev in za preživljanje producentov, ostane komaj 12 milijonov stotov na razpolago aprovizacijski centri za italijanske prebivalstva. Ker pa znaša potrebna poslednjega preko 42 milijonov stotov žita, mora Italija nakupiti v tujemstvu nad 30 milijonov stotov, da se more sploh preživiti do prihodnje letine! Da tvori to dejstvo eden najtežjih problemov za italijanske finance, je izven dvoma, če se pomisli na sedanje stanje vožnje in na izčrpano gospodarsko moč Italije. Odkod naj vzamejo milijarde, potrebne za nakup žita: tega Soleri ni omenil ni in se je večji izgubil v modroslavju o splošnem gospodarskem in prehranbenem položaju — Evrope!

Konferenca v Hytheju dokončana

Razkričani ukrepi proti Rusiji ostanejo začasno samo grožnje

Zavezniki nečajo se izigrati zadnje karte

HYTHE, 9. (S.) Millerand in Lloyd George, Foch, Wilson in Beatty so razpravljali od 10 do 14. Razprava je bila najprej popolnoma pozitivna. Učel se je in dolotil seznam ukrepov, ki bi jih mogli zavezniki ukrepati proti sovjetski vladi. Med temi ukrepi je blokada Rusije, ustanovitev obrambne fronte s pomočjo južnoruskih držav, Litve, Estonije itd. Z angleške strani se je izrazila želja, naj se podredi nastop proti sovjetski Rusiji odklonitvi poljskih koncesij s strani boljševikov. Na drugi strani so se ministri predsedniki vprašali, ali moreta v oči delu nepopustljivosti moskovske vlade ostali Kamenev in Krasin še nadalje v Londonu. Angleški krogi smatrajo, da se z ozirom na dejstvo, da sta ruska odposlanca prispela v London pod točno določenimi pogoji in v gospodarski misli, ne more vreti na njihovo odgovornost za politične sklepe njune vlade.

Francoski zopet poudarjajo, da ruski trgovinski odposlanci nimajo kaj opovrati v Londonu, če se zavezniki odločijo za blokado Rusije, in da bi bili nerazumljivi prečni ukrepi proti sovjetski vladi, če bi se njenim odposlancem istočasno dovedlo, da smejo ostati v Rusiji. Smatra se na vsak način, da bo prišlo do sporazuma. Vse o Kamenevove prihodni v Hythe so brez vsake podlage.

LONDON, 9. (S.) Reuterjeva agencija poroča, da je trajala popoldanska seja v Hytheju pol ure in da se je dosegel popoln sporazum med zavezniki glede stališča, ki naj ga zavzamejo nasproti dogodkom na Poljskem. Kar se tiče Velike Britanije, je potrebna odobritev parlamenta. Vsed tega bo Lloyd George poročal jutri v dolni zbornici o tem vprašanju. V uradnih krogih se zagotavlja, da so zavezniki sklenili pomagati Poljski potom tehničnih izvedenec in z dobavljanjem vojnega materiala, morda tudi potom pomorskih ukrepov, toda vojskava ne nameravajo pošiljati na poljsko bojišče.

Kamenev in Krasin bosta bržkone pooblašena ostati v Londonu do srede, da more angleška vlada doznati za izid konference v Minsku.

Zavezniki hočejo se počakati

PARIZ, 10. (S.) Posebni poročevalec Havasove agencije v Hytheju brzojavlja, da se prišli ukrepi proti sovjetski Rusiji, določeni od obeh ministrskih predsednikov, bodo udeležili se le ko bo boljševikom dana zadnja priložnost, da ublažijo svoje zahteve. Če boljševiki ne bodo ponudili Poljski na konferenci v Minsku, ki se bo v sredo, primernih pogojev, bodo zavezniki sporazumno ukrenili varnostne ukrepe, ki jih bodo smatrali za potrebne. Efektivna blokada Rusije bo započeta s strani angleške brodirije, s katerim bodo sodelovale tudi francoske torpedovke, posebno na Baltičkem morju. Zedinjene države in sosedne nevtalne države bodo nujno naprosene, naj ne pošiljajo več v Rusijo svojih proizvodov, živeža ne municije. Morda bodo zavezniki pozvali tudi Nemčijo na sodelovanje, da izolirajo Rusijo tudi s kopnene strani.

Toda, oglašil se je drug mož, priznani strokovnjak na polju narodnega gospodarstva: senator Luigi Einaudi, ki je v »Corriere della Sera« z dne 3. avgusta v uvodniku pod naslovom »Stabilna finančna politika« brezobzirno razkrinkal to slepmišljenje Giolittijske vlade. Ta mož pravi med drugim: »Resnica je, da gospodarska in finančna politika v sedanjem trenutku omahuje med dvema politič. ekstremoma: boječnostjo in šarlatanstvom, oba vse graje vredna. Politična boječnost v manjšini stroškov; politično šarlatanstvo, ki naj vzbuja vero, da so predložena in pripravljena na varno vsa čudežna sredstva, pripravna za neposredno obnovo financ. Kaj se je storilo v dveh mesecih, odkar je sedajni kabinet na vladi, da zmanjša primanjkljaj 14 milijard? Nič; nasprotno je vodja vlade ponovno povdarjal težkoče glede zmanjšanja stroškov in potrebo po pomoči novih dohodkov. Kar pomenja, da sloni program vlade v dopuščanju, da ta strahoviti primanjkljaj traja dalje!«

Po tej jedki kritiki Giolittijske finančne politike se je Einaudi (ki je, mimogrede, povedano, vseučiliški profesor na turški višji trgovski šoli in uživa tudi v ostali Evropi velik ugled) lotil vseh odredb, zakonov in načrtov za sanacijo financ, ki jih je zadnje čase zbornica skoro enoglasno sprejela in prihaja do zaključka, da vse te odredbe niti od daleč ne morejo pokriti primanjkljaja 14 milijard, da vzbujajo v deželi na eni strani silno zamešnjavo, ogorčenje in škodo pri industrijalnih in trgovskih podjetjih, na drugi strani pa slepljiva upanja v ljudstvu, da draginja pomeha, da se gospodarski in prehranbeni razmere zboljšajo in kar je še takih lepih reči. »Vsepe« te politike vidijo vsi: konsolidirano posojilo po 5% je padlo v najkrajšem času na 75 kr., lira sterlina se je dvignila na 70 kr. Vse prednja državne papirje pod ceno v strahu, da bo vrednost še bolj padla. Imovitih slojev se je prišlo razuzdano uživanje in zapravljaje, ker pravijo: »Boljša danes, nego jutri, ko ti država lahko vse zapleni, kar imaš!« Delavske zahteve po zvišanju plač ne poznajo več mej, v deželi vlada nejasnost, strah pred bodočnostjo, brezvestne spekulacije. Mržnja do dela okužuje tudi zdravi kmetijski stan; vse boče tem manj delati in čim več zaslužiti. Zavest dolžnosti do države je izgubila in z njo vsako resno stremeljenje po ozdravljenju iz tega obupnega gospodarskega stanja. Vsa vidi le sebe, socialnega čuta ni več, ne več vesti; le eno geslo vlada: »Uživaj, dokler se da!«

Medtem se je cirkulacija papirnatega denarja pomnožila za eno milijardo; cene se dvigajo, draginja narašča in izhoda od nikoder. Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

Kje so Giolittijske obljube in odkod rešitev?

koktiju in Kozakovem porazile sovražne odredbe, čeravno močnejše po številu, in jim odzvele nekoliko strojníc ter arhive nekega polka.

Poljski vojni minister odstopil

VARSAVA, 10. (S.) Vojni minister general Lesnjevič je podal svojo ostavko. Novi vojni minister je Solnokovski.

Poljska še ni prejela vesti o sestanku poljskih in ruskih zastopnikov

VARSAVA, 10. (S.) Minister znanjih stvari ni še prejel vesti od odklonilnega angleškega predloga z boljševske strani ne o sestanku poljskih odposlancev z ruski.

Mir med Letiško in Rusijo podpisan

RIGA, 9. (S.) Mirovna konferenca med Letiško in Rusijo je dokončala svoje delo 7. t. m. Mirovna pogodba bo podpisana jutri.

Ameriške simpatije za Rusijo

WASHINGTON, 9. (S.) Ameriško časopisje objavlja sporočilo vnanjega ministrstva o rusko-poljskem sporu. Sporočilo ugotavlja, da je sedanja ruska vojska boljševska samo zato, ker je Ljening na čelu moskovske vlade, toda v resnici je to samo ruska vojska. Poveljnik njenega vrhovnega štaba je general Brusilov, že znan iz carjevih časov, okoli katerega so se zbrali drugi carjevi častniki, kakor Paul Ivanovič in Kuropatkin.

Rusi nimajo namena teritorialnih pridobitev in lahko se predpostavja, da nečjo žrtvovati poljske samostojnosti. Ameriška politika želi zaščititi rusko ozemlje, dodeler bo ruski narod rešil svoje notranje zadeve, in upa, da bo tako pospešila vzpostavitev mira in notranjega reda v Rusiji.

Ruska mislija v Pragi

PRAGA, 10. »Tribuna« objavlja pogovor z Hillersonom, predsednikom sovjetske misije Rdečega križa, ki je izjavil, da je Rusija pripravljena zagotoviti Poljski postene mirovne pogoje. Vzhodna Galicija želi baje združiti z rusko zvezo tako, da bi imela Češkoslovaška republika skupne meje z Rusijo.

Češkoslovaška mobilizirala del svoje vojske

CURIH, 10. Češkoslovaški tiskovni urad javlja, da je Češkoslovaška vlada odredila delno mobilizacijo. Nekoliko oddelkov je že odšlo na mejo v svrhu zaštite češkoslovaške nevtarnosti in razorožitve poljskih čet, ki bi tekom umika pred rusko vojsko prekoračile češkoslovaško mejo.

Švedska politika nasproti Rusiji

STOCKHOLM, 9. (S.) Ministrski predsednik Branting je govoril o poljskem položaju v govoru, ki ga je govoril v oči delu volni borbi socialno demokratične stranke. Oznčil je stanje vnanje politike kot tako resno, kakor ni bilo že zdavnaj. Izjavil je, da vlada zasleduje s pozornostjo dogodke in da pazi, da se ohrani švedska neodvisnost, kolikor je mogoče. Na drugi strani je zopet poudarjal, da mora socialdemokratska vlada, ne odzkekrejše se sedanje politične smeri, ukrepati potrebne ukrepe v svrhu obrambe državne neodvisnosti in skrbeti, da ne ostane brez obznanje. Švedski delavci — je pripomnil — soglasno pritrjujejo tej politični smeri.

Protirevolucija v Baku?

LONDON, 9. (S.) Reuterjeva agencija objavlja to le poročilo: »Prebivalstvo v Baku je začelo revolucijo proti sedanji vladi, ki je v boljševskih rokah. Vlada ne more udustiti težkega upora. Angleški ujetniki v Baku niso še osvobodeni. Čeravno jim ne manka ne hrane ne obleke, vendar zelo trpe.

Poljsko vprašanje v angleškem parlamentu

LONDON, 9. (S.) Angleška vlada se je setala ob 19. podpredsednikom Lloydja Georgea v svrhu razpravljanja o poljskem vprašanju. Prisotni so bili vsi člani.

Angleško - perzijski in angleško - ruski dogovor

LONDON, 9. (S.) Dolnja zbornica. Bonar Law je odgovoril na tozadevna vprašanja, da je perzijska vlada sklenila zahtevati od perzijskega parlamenta odobritev angleško-perzijskega dogovora, ki je bil že odobren od angleške vlade. Ker niso se bili vzpostavljani diplomatski odnosi s sovjetsko vlado, je veljavnost angleško-ruskega dogovora, sklenjenega od sira Edenarda Greya, ustavljena.

Glede načina izkoriščanja petrolejskih vrel v Mezopotamiji se ni sklenilo ničesar.

Rok za podpis mirovne pogodbe določen

PARIZ, 10. (S.) Cerimonija za podpis turške mirovne pogodbe je končnoveljavno določena za danes popoldne ob 16.

Turška mirovna pogodba podpisana

SEVRES, 10. (S.) Turška mirovna pogodba je bila podpisana danes popoldne. Istočasno je bil podpisan dogovor med Italijo in Grčijo. Srbija in Hedjan nista bila zastopani pri cerimoniji.

Sporazum med Italijo in Grčijo dosežen?

PARIZ, 9. (S.) Kakor javlja »Temps«, je bil dosežen sporazum med Italijo in Grčijo zaradi dodekaneških otokov. Dvanajst majhnih dodekaneških otokov bi pripadla Grčiji. Rok za izvršitev ljudskega glasovanja na otoku Rodu — v slučaju, da Anglija dovoli prebivalcem otoka Cipra — priklpitev k Grčiji — je baje podaljšan od petih na petnajst let. Grčija bi se obvezala, dati Italijanski arheološki šoh v Atenah prednost pri izkopavanju na otoku Gozu. Kakor javlja »Temps«, ni v tem dogovoru govora o Smirni.

Odstop Italijanskega finančnega ministra

RIM, 10. (S.) Uradno. Zaradi zdravstvenih razlogov je finančni minister g. Francesco Tedesco predložil svojo ostavko. Za finančnega ministra je bil imenovan Luigi Facta, ki je že danes prisegel kralju. Takoj po zaprisegi je šel g. Facta v obiske k bivšemu ministru Tedesco.

D'Annunzio prodaja žito — italijanski vladi

RIM, 10. »Avanti« je objavil vest, da je zastopnik reškega poveljstva v Rimu prodal konsorciju slaščičarjev silno množino žita, ki so ga meseca junija ukradli »D'Annunzijevo gusarji«, ustavivši pakač, poln žita, namerjenega za prebivalstvo v Kalabriji. Žito se je prodalo po 290 kr kvintal. Slaščičarji so smatrali, da gre za romunsko žito. »Avanti« sumi, da je bilo vladi prav dobro znano, da gre za D'Annunzijevo ukradenno žito, a je mirno dopustila, da se žito preda pod romunsko firmo slaščičarjem, ki bodo delali iz njega slaščice, namesto da bi se bilo izročilo ubogemu prebivalstvu v Kalabriji, kateremu je bilo namenjeno.

»Popolo Romano« se je informiral na verodostojnem viru o tej zadevi in trdi, da je reško poveljstvo prodalo žito po 120 kr kvintal, smatrajoč, da je kupljeno za italijansko vlado, in da bo sedaj uveljavilo preiskavo, ker je še vedno pripravljeno prodati žito po 120 kr kvintal, toda — italijanski vladi in ne zasebnim spekulantom. In »Popolo d'Italia« smatra, da je s tem opravičil D'Annunzija. Rimski list se bržkone ne zaveda, kakšno izpričevalo si je dal D'Annunzio s tem, da prodaja ukradenno žito, ki je bilo namenjeno revnemu prebivalstvu.

Krvavo agrarno gibanje v Italiji

BOLONJA, 10. Razburjenost med poljedelskimi delavci je po celi Italiji zelo velika in krvavi izgrede nimajo ne kence ne kraja. Tudi v belomorskem eklihu so se vršili večerji krvavi izgrede. Nekateri gospodjarji so dali pripeljati na polje stroje, da bi poželi žito, toda na polji jih je sprejelo veliko število delavcev, ki so izjavili, da ne bodo nikakor dovolili, da se dela. Nastal je prepri, v katerega se je vmešalo tudi nekaj poljskih čuvajev, katere pa je množica napadla. Trpji čuvaji so bili obiti, a nekoliko ranjenih. Na lice mesta so prišle orožniške in civilne oblasti.

Spomenik umrlim italijanskim vojnim ujetni- cem v Milovcah

PRAGA, 10. V. Milovcah se je sestavil odbor za zgradbo spomenika italijanskim ujetni-
cem, ki so umrli v ujetniškem taboru v Mi-
lovcah pod dunajsko vlado. Začeli so se zbi-
rati darovi za spomenik in tudi predsednik Ma-
saryk je dal svoj obdel ob priliki svojega ob-
iska na pokopališču.

Politične vesti

Nemško - italijanski odnosi. Dr. Simons,
minister Nemčije za zunanje stvari, je v razgo-
voru z zastopnikom lista »Berliner Tageblatt«
izjavil glede razmerja med Nemčijo in Italijo:
Nemčija upa, da med njo in Italijo v najkraj-
šem času nastopijo normalni odnosi. Oviru
za zaupljive odnose je nastala le tedaj, ako
bi se z nemško južno Tirolsko postopalo tako,
da bi moglo to ogroziti njeno samobitnost.
Upati je, da bo italijanska vlada, zvesta svoji
tradiciji, priznavala nezastarljive pravice na-
roda do ohrane samobitnosti. Glede razmer
z Rusijo je izjavil minister, da je ljudski komisar
Cicerin v Berlinu mudečega se zastopnika
povzela vlade Koppa z brezično brzojavko
počutila za pogajanje z nemško vlado. Glede
neutrnosti Nemčije je naglašal Simons, da
bo Nemčija trdno vztrajala pri nevtralnosti
proti Rusom in Poljakom. Krištev nemške
neutrnosti bi imela meščansko vojno za ne-
posredno posledico. Nemška vlada je poljski in
ruski vladi ponudila dati na razpolago sred-
stva za boj proti neželjenim boleznim. Izved-
ba te namere pa je jako težka, ker se zdravlja
morejo pošiljati samo z zrakoplovi, kar pa je
po mirovni pogodbi zabranjeno. Po členu 117.
versailleske pogodbe se vzhodno vprašanje ne
bo moglo rešiti, ne da bi se pritegnila Nemčija.
Kar se tiče Amerike, smatra Nemčija za važno,
da se proglasi konec vojnega stanja, preden
prične Nemčija katera koli oficijelna pogajanja.

Smrtne obsodbe v Rusiji. Kakor javljajo
»Berliner Tageblatt« in »Köln« je predsednik
ruske sovjetske republike uradno sporočil, da
je bilo od 2. maja do 26. junija vsega skupaj
izrečenih 600 smrtnih obsodb. Radi dezertacije
je bilo obsojenih na smrt 273 in radi protire-
volucijonarhij dejanj 35 oseb.

Monarhistične spletke na Kitajskem. Iz To-
kija javljajo, da je zastopnik vladarske rodbine
Kitajske sporočil japonski republikanski vladi,
da bi bil bivši cesar pripravljen, iznova zasedi
prestol.

Romunija in Rusija. V romunski zbornici je
minister zunanjih stvari Take Jonecu na neko
izjavo poslalo o odnosih med Romunijo in Ru-
sijo podal sledečo izjavo: Moskovska vlada
nam je leta 1917 z brezično brzojavko napo-
vedala vojno. Drugič nam je napovedala vojno
leta 1919 tudi z brezično brzojavko. V
času, ko je bil Vaida - Vojvodă ministri
predsednik in minister za zunanje stvari, nam
je Rusija ponudila mir. Na to je sledil predlog,
naj pošljemo enega delegata v Harkov na po-
gajanja. Romunska vlada pa je zahtevala od
sovjetske vlade pojasnila, na kakšen temelju
bi se začela pogajanja za mir? Na to zahtevo
ruska sovjetska vlada od danes ni še odgo-
vorila. Tak je torej dejanski položaj odnosov
med Romunijo in Rusijo. — V nekem in-
tervju je Take Jonecu izjavil, da ga dogodka
na severni meji Rumunije jako vznemirja.

Konferenca severozapadnih držav na ozem-
lju bivše Rusije, ki so se udeležili zastopniki
Poljske, Litve, Finske, Estonke, Letške in
Ukrajine, se je začela prve dni t. m. v Rigi.
Konferenca se je začela z ureditvijo vprašanj,
tudišč se vseh teh držav in ki se dosedaj še
niso mogla rešiti. Na konferenci so tudi raz-
pravljali o razmerju teh držav napram sovjets-
ki Rusiji.

Grški kralj odstopi? Širijo se vesti, da grški
kralj Aleksander odstopi mesto princu od
Connaughta. Aleksander se je proti volji dvo-
ra poročil s hčerjo bivšega polkovnika in ni
voljan zapustiti jo prestolu na ljubo.

Domače vesti

Sajendar razumejo naš jeziki! Stojimo pred fe-
nomenom, ki si ga je težko razlagati in se težje
razumeti. Dokler smo bili pod rajnko Avstrijo, tik
do izbruh svetovne vojne, so se tržska glasila
bolj, nego macka vrela kaša, izogibali imena na-
ga lista. So morali biti že posebni vzroki in posebni
dogodki, da so imenovali »Edinost« in se v svojih
poljemikah obračali direktno proti temu listu. Vse
njih polemike so ubirale sicer dolge ovinkne preke
Ljubljane ali celo Gradca: Iz Ljubljane nam pi-
šejo — iz Gradca nam pišejo — slovenski listi pi-
šejo — na kar je sledila polemika proti temu, kar
smo pisali — mi. Menili so v svoji otroški kratko-
vidnosti, da s tem, da prezirajo naš list, morejo po-
tajejati pred svetom eksistenco našega življa na
tem ozemlju; ali pa da vsaj dokazujejo, da je ta
naš življenjski nekakšna kvantitè negligible, nekaj, s čem-
er ni treba računati, ker ni uvaževanja vredno.
Tako je bilo v časih rajnke Avstrije. Te sedaj ni
več. Imamo italijansko okupacijsko oblast. Logič-
no misleč človek bi menil, da nas bodo sedaj še
samozaestvenjeje prezirali, ker se je razmerje bistve-
no spremenilo njim v prilogo. A kaj doživljamo?

PODLISTEK

Branka.

Av gust Senoa. — Posl. M. C. — Z.

Vredni tajuik je mahnil z glavo na stran kot
petelin, odpuhnil dim iz pipe ter mi mahnil z roko,
naj grem. Pomislil si, draga Hermina, kako mi je
bilo pri duši, ko sem morala kot kaka okrvljena
kati stati pred tem nadutim prostakom, ki mi niti
ni ponudil stoliče, da bi sedla; pomislil, kako se
mi je mlado srce treslo od jeze, ko mi je ta pijana
propalica z neko posebno slastjo brez vsakega
ozira sipal v lice najhujše žalitve ter mi napove-
doval v naprej, da mi bo pripravil tristo peklenskih
muk na mestu, kjer hočem delovati z vsem zano-
som mladostne duše za dobro svojega naroda. O-
brnila sem se na peti in komaj spenila: »Z Bogom!
Izletela sem iz občinskega urada; v glavi mi
je zamigljalo, v oči so mi šile solze; bilo mi je ka-
kor da hoče počiti srce, da se zrusim nezvestna na
tla. In zopet sem obupala in malo da nisem
sklenila zapustiti ta kraj; ali še močnejši glas se
je odzival iz moje duše: Ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne, ne,
sprejemam to borbo in moram zmagati. Eno me
tolaja in vspodbuja: imela bom na svoji strani me-

Vidimo, da smo jim sedaj še bolj napotu, da se
ob vsakem koraku upodabljajo ob nas, in da so
zato začeli z direktnimi polemikami z nami. Ni ga
skoraj dneva, da ne bi ta ali oni tržski list nava-
jal, kaj in kako da piše »Edinost«. Ve vrag to, da
kar tako prezirajo tega, kar — je in kar se ogla-
ša, kar kriči v svet z zavestjo, da ima pravico do
zahtevanja. In to, kar je tu in kar se ne da potajiti,
je naše ljudstvo, ki mu iz njegove eksistence na
tem ozemlju rastejo — pravice do življenja. Sedaj
si ne upajo več na plan s poskusi potajevanja, pač
pa so začeli zastavljati s poskusi, da bi nas pre-
gnali od tu; oziroma da bi naš življenjski potisnil v
položaj, ko moras pač vršiti dolžnosti, ne smeš se
pa oglašati z nikakimi zahtevami in moras biti celo
hvaležen, da smeš dihati ter moraš to stanje poni-
ževanja občutiti kot ideal svobode, kot blagoslov
— odrsivost! — Na to noto so oglašene vse sed-
nje njihove direktne polemike proti nam. — Tako
je priobčila te dni »Era Nuova« polemichen dopis
proti članku, ki smo ga priobčili v izdanju od 5.
avgusta o šolskih razmerah. Dokazali smo tam ne-
izpodbito, da je le prazen izgovor, če nam obla-
sti zatrjujejo, da sloveskih sredstev šol ne morejo od-
preti zato, ker ne morejo najti dovolj sloveskih
učnih moči. Povedali smo, da jih ne morejo najti
le zato, ker jih — ne iščejo, ali, še točnejše reče-
no: ker jih ne morejo najti! »Era« pa prisega, da to ni
nikak izgovor, marveč neoporečno veljaven raz-
log. Tržski list ne more sicer tajiti, da ne bi bile
oblasti izgnale mnoge naših učiteljev, ali to so —
meni »Era« — »orale storitve, ker so bili ti učitelji
ali avstrijskantski, ali pa panslavistični rovarji.
»Era« obiluje dan na dan s argumenti, ki šepajo
na vseh nogah, ali tako šepavih zagreša le malo.
Oni učitelji in profesorji, izvršni šolniki, ki so ži-
veli v prvi vrsti v svojem poklicu, so bili »avstrijsko-
jankanti« in toliko, kolikor so se pod avstrijsko
vladavino pokorili avstrijskim zakonom! Mari pa
se niso pokorili tem zakonom tudi učitelji na trž-
skih italijanskih srednjih šolah? Vsaj javno. Kar
delali pod roko, je bilo tudi znano, ne da bi bili
mi klicali na kako preganjanje. Politično »rovar-
stvo« očitajo tem našim izgnanim učiteljem. S
kako pravico? Na podlagi kakih dejstev? Saj se
šole niti še niso odprle: kako so mogli torej kaj
zagrešati na izvrševanju svojega poklica? Morda
so pa »rovarili« v usiljenem jim zasebnim življe-
nju? Kako to, ko pa jim niso ničesar — dokazali!
V članku, ki je udaril »Eri« tako na živce, smo
pritisnili oblasti ob zid z vprašanjem: zakaj pa ne
dovolijo povrnitve vsaj tistim, ki so tu domačini,
ki imajo torej pravico do življenja na tem ozem-
lju? Izgovor z »rovarstvom« ne velja, kajti, če se
ti kraji priključijo k Italiji, bodo ti funkcionarji
podrejeni italijanskim zakonom in italijanskim ob-
lastim in te jih lahko primejo za grlo, ako bi ho-
teli »rovariti«! Ali prava domačinstva jim ne sme
kratiti nikdo, ker so sinovi te zemlje? S kako pra-
vico se jim torej zabranjuje povrnitve? Odgovor
na to vprašanje se je »Era« — previdno izognila.
— Na zaključku naj še zabeležimo, da zaupnik tr-
žskega lista izjavlja, da z nekakim zadovolji-
stvom čita članek v »Edinosti«. Hvala — nas ve-
seli, ker to priča, da so gospoda jeli razumevati
naš jezik, ki je sicer v tem našem mestu — sco-
noscioti!

Stoletnica rojstva dr. Lavriča. Letos poteče
ravno 100 let, odkar se je rodil veliki gorški ro-
doduh, dr. Karel Lavrič. Ob tej priliki naj podam
kratek življenjski njegov, ki bo gotovo zanimaj
čitatelje. Dr. Lavrič je bil rojen v Premu (Notran-
jsko). Že v otroških letih je izgubil očeta; tedaj se
je z materjo preselil v Gradec, kjer je dovršil gim-
nazijo in vseučilišče ter postal doktor prava. Prvo
svojo službo kot sodnik je nastopil v Trstu. Takrat
mu je bila materinsčina skoraj neznanca. To pa
vseled tega, ker je družina govorila nemško. Toda
kmalu se je naučil slovenskega jezika, da je postal
leta 1848. pri kolegialnem sodišču v Sežani na-
menstnik državnega pravdnika. Ta — čeravno vi-
soka — služba mu ni ugaljala; 2 leti potem (leta
1850.) ga vidimo v Tolminu kot odvetnika. Tu se
je začel učiti temeljito slovenskega jezika in kmalu
je ogled za narodno stvar tako, da je sklenil
narodu posvetiti svoje življenje. Takoj je tu usta-
novil prvo slovensko čitalnico. Tu se je živo za-
nimal za pevske vaje, učil deklamovati in dosti-
krat je sam govoril o raznih predmetih. V Tolminu
je ostal do l. 1863, odkoder je odšel v Ajdovščino.
Tudi v Ajdovščini je takoj ustanovil čitalnico in
kmalu je bil priljubljen pri vseh. Iz te dobe je naj-
znamenitejši dogodek tabor v Sempasu pri Gorici.
Po sijajno dovršenem zborovanju je ves ginjen
vzkliknil: »To je najlepši dan mojega življenja!«
Leta 1870. se je preselil v Gorico, kjer je tudi umrl
(2. marca 1876). — Za blagor gorških Slovencev
se je vsestransko zanimaj; zato je bil izvoljen v go-
riški deželni zbor. Dr. Lavriča se še danes spomi-
njajo naši stari ljudje, ki so bili na prvih sloven-
skih taborih, in mnogo črpa se iz teh davno minu-
lih shodov svoje narodno navdušenosti. Spomin na
narodnega buditelja gorških Slovencev bo med njimi
trajno ohranjen s hvaležnostjo!

Škandalozne razmere pri telefonski centrali. V
včerajšnji notici pod tem naslovom se je umirila
neljuba pomota. Dogodek četrtirnega čakanja se
ni dogodil dne 8. t. m., ampak predvčeršnjim
dne 9. t. m. Toliko v popravu, da se ne bi komu
godila krivica.

Kdor je plačal sladkor naj ga dvigne pri trdnici
Sever, Via Machiavelli 13, proti potrdilu o izvrše-
nem plačilu, kdor ga ni še plačal, naj ga plača pri
Tržaški kmetijski družbi.

Uradne vesti

Odlok o stanovanjih

(Dalje. — Glej »Edinost« od 10. t. m.)

11. Z dnem, ko stopi v veljavo pričujoči odlok,
prenehajo vršiti svoje poslovanje razsodilne ko-
misije, ustanovljene z naredbo vrhovnega povelj-
stva od 23. maja 1919, št. 3169 in izgubijo oblast,
ki jim jo je dala rečena naredba kakor tudi komi-

koliko ljudi; in, kolikor sem mogla razbrati, ljud-
stvo je povzelo bistro, pametno, in nima v sebi
napačne žice, kar je največ vredno. Po tem torej
vidiš, da imam na svoji strani nekako vojsko. Še
ena oseba bo na moji strani, a to je naš župnik,
ki sem ga tudi obiskala.
Starček me je sprejel zelo prijazno in me takoj
posedel poleg sebe na divan. Morem ti reči, da je
posebno milo delovala name ta starčevska glava
z blagim usmevom pod dolgimi srebrnimi lasmi.
Tisti prijateljski zvok njegovega glasu me je oja-
nčil takoj in ko sem v malo časa opazila, da je
ta duhovni pastir prijatelj napredka, posebno ljud-
stva, da ni v njem nikakih predsodkov ter da mu
je eno prvih načel: ljubezen do vsega človečanst-
va; me je zajela neodoljiva sila in sem z živo
besedo razlagala svojo dušo, vse svoje namere, po-
sebnost pa razlog, ki me je dovedel v Jalisevo. Go-
vorila sem, zdi se mi, dolgo, a med to moro izpo-
vedal je starček, pridivnišvi sivo glavo, opiral
vame svoje jasne oči in opazila sem, kako me sedaj
resno posluša, potem nasmehljiva dobrodušno,
včasih pokimuje z glavo, kakor da odobruje moje
besede. Dovršila sem, obmolnila. On pa je rekel:
»Draga gospica! ne morem vam povedati, kako
milo mi je, ne le da ste me obiskali, marveč da ste
mi tako iskreno odkrili svoje srce. Ne mislite, da
verujem samo besedam, marveč pazim tudi na to,
da-li gredo te besede od srca. Imam, hvala Bogu,

sarijalne naredbe od 29. decembra 1919, št. 10478
in od 27. januarja 1920., št. 2959 in vse druge na-
redbe, ki so bile do sedaj v veljavi. Tem komi-
sijam ostane le oblast odločevanja v še nereseni-
h sporih. — 12. Ako pristojna oblast izda dovoljenje
za zviševanje, prezidovanje ali za temeljito popra-
vo, ki je potrebna iz statičnih in higienskih o-
zrirov, in ako stanovalci dotičnih hiš imajo pravico
podaljšanja, o katerem govori pričujoči odlok, te-
daj lahko skrajša pristojni civilni komisariat rok
podaljšanja za tista stanovanja, ki se morajo ne-
obhodno izprazniti za izvršitev dela. Mora pa se
dovoliti v vsakem slučaju rok vsaj 6 mesecev re-
čunajod dneva, ko se je dobilo rečeno dovolje-
nje. — 13. Dolžbe iz gornjih članov ne veljajo za
poslopja, ki so sedaj prazna radi neporabnosti za
stanovanje in ki se proglasijo za porabna, ali se
napravijo porabna po razglasitvi pričujočega od-
loka. Takšna poslopja so prosta vsake dolžnosti
podaljšanja in vsake omejitve najemnine. Ta do-
ločba ne velja za prostore, ki so bili popravljeni v
zmyslu sledečega 14. člana. — 14. IL poglavje. Posebne
določbe za Trst in okolice. — Ako lastniki hiš,
ki so sedaj prazne radi neporabnosti, ne začnejo
popravliti svojih poslopij v treh mesecih po raz-
glasitvi popisa, o katerem bo beseda v 21. člani,
se bodo takšni prostori lahko rekvirirali in po-
delili tistemu, ki bi jih želel popraviti in stanovati
v njih. — 15. Rekvizicijo in podelitev takšnih pro-
storov izvrši s posebnim odlokom civilni komisari-
at za Trst in okolice. Odlok se naznači lastniku,
ki bo imel pravico izjaviti v petih dneh, ali hoče
ali ne sam poskrbeti za izvršitev poprav. V slučaju
lastnikove odsotnosti se obvesti o odloku oskrbnik
dotičnega poslopja. — 16. Ako bi lastnik hotel sam
izvršiti delo, se bo moralo začeti delati v dvajsetih
dneh po izjavi, o kateri je beseda v prejšnjem člani
in končati v najkrajšem času, ki je potreben
za izvršitev poprave. V slučaju, da se delo prekine,
bo postopal civilni komisariat za Trst in okolice v
zmyslu čl. 14. po tem ko je opozoril prizadetega
lastnika. — 17. Izjava, da želi sam izvršiti popravo,
mora prizadeti dati pisмено civilnemu komisari-
atu za Trst in okolice. Na izjavi je treba označiti rok,
v katerem bo delo končano. — 18. Delo, ki se
lahko izvrši po predpisih čl. 14., so le tista, ki
so neobhodno potrebna, da postanejo prostori zo-
pet porabni za stanovanje. Izključeno je vsako
delo za opleševanje in za predurjenje prostorov.
Načrt dela s proračunom vred je treba predložiti
v odobritev občinskemu tehničnemu uradu, kate-
remu je naloženo tudi nadzorovanje dela samega.
— 19. Podelitev prostorov tistemu, ki jih je popra-
vil za stanovanje, na lastne stroške, mora veljati
za toliko časa, dokler se mu povrnejo popravni
stroški s stanarino, ki jo določi civilni komisariat
za Trst in okolice v zmyslu čl. 36, tudi če bi morala
biti ta doba daljša kot dobe podaljšanja najemnih
pogodb, o katerem se je govorilo v I. poglavju
pričujočega odloka. — 20. Prostori, ki so postali
porabni za stanovanje, kakor predvideva čl. 14.,
se ne bodo povrnil lastniku, preden ne preteče
rok, označen v prejšnjem člani, tudi če bi last-
nik hotel poravnati popravne stroške. — 21. Ci-
vilni komisariat za Trst in okolice naj sestavi v naj-
krajšem času po razglasitvi pričujočega odloka
popis prostorov, ki so sedaj prazni radi nepora-
bnosti za stanovanje. Popis se bo imel potem objavi-
ti v uradnem listu za Primorje. — 22. Dolžbe iz
dosedanjih članov veljajo tudi za poslopja, ki se še
le zidajo a se je zidanje obstavilo iz kakršnega-
koli vzroka. To pa le v slučaju, ako se dotična
poslopja dajo porabiti za stanovanje in ako se za
dokončanje dela ponudi kaka javna uprava ali za-
jednica v svrhu podelitve stanovanj. V tem slučaju
odredi civilni komisariat s posebnim odlokom rekvizi-
cijo in podelitev poslopja, dočim bo za načrt in
izvršitev dela potrebno odobrenje tehničnega ura-
da generalnega civilnega komisariata. — 23.
Civilnemu komisariatu za Trst in okolice se mo-
rajo naznaniti vsi prostori vsake vrste, opremljeni
ali brez opreme, ki niso v rabi v celoti ali deloma,
bodisi, ker niso izdani v najem ali podnajem, bo-
disi, ker je lastnik, najemnik ali podnajemnik šel
iz Trsta, bodisi da so bili izročeni v oskrb zaupnim
osebam, naj te poslednje tudi same stanujejo v
prostorih, ki so jim bili izročeni. — 24. Dolžnost
naznaniti ima: a) oskrbnik poslopja; b) v njegovi
odsotnosti lastnik in najemnik; c) v njuni odsot-
nosti vratar ali kdorkoli ima poslopje v skrbni. Na-
znanitev se mora izvršiti v 10 dnevih po dnevu,
ko se so ugotovile razmere, o katerih je beseda
v prejšnjem člani. Naznanitev se izvrši na posebnih
uzorcih, ki se dobijo brezplačno na civilnem
komisariatu za Trst in okolice. Naznanilec mora
uzorec pravilno izpolniti, čitljivo podpisati, razlo-
žiti in točno označiti svoj naslov in nato vrniti uzo-
rec rečenemu civilnemu komisariatu v določenem
roku. — 25. Prepovedano je dajati v najem ali po-
najem za skladišča, zaloge, pisarnice in trgovine
takšne prostore, ki so se rabili do sedaj stalno za
stanovanje. Ravno tako se je prepovedano prekladati
skladišča, zaloge, pisarnice in trgovine iz enega
prostora v drugega, ako je nov prostor rabil vedno
za stanovanje. To velja tudi v slučaju, da se za pu-
stveni prostor določi za stanovanje, vsaj ako ni nov
prostor po svoji obsebnosti manjši od tistega, ki
se je zapustil. (Dalje prih.)

Čevlji dober kup. Tukajšnji civilni komisariat
nas naproša, naj naznamo občinstvu, da javlja
aprovizijski urad generalnega civilnega komisa-
riata za Primorje, da ponuja milanska trdnika A-
lfredo Coppola, ul. S. Gregorio št. 40, obutev po
sledenim pogojem: 1. Mešane poljske čevlje, ameri-
kanske kravje usnje (popolnoma) od 28—31 po 26
do 32—35 po 31 in od 36—39 po 38 lir. Srednja
cena za par čevljev 31 lir. Sredi avgusta bo goto-
vo 3000 parov. 2. Poljski čevlji, telečje črne usnje,
Derby po 53 lir par. 3. Ženski šolenci, kozje usnje,
petkihi iz usnja po 42 lir par.

Statistika tržškega prebivalstva. Mestni stati-
stični urad je izdal ravnokar svoje 31. demografsko
(ljudupisno) obvestilo za teden od 25. do 31. ju-
lija 1920. V rečenem tednu se je rodilo 99 otrok,

dovolj izkustev po svetu ter znam razlikovati pra-
vo čustvo od fraze in deklaracije. Fraza pa je
prišla dandanes v Hrvaški v modo in mnogo
tega, kar se kriči o rodoljubju, o napredku in tako
dalje, ni nič drugega, nego prazna beseda, ki je
križati — ne čutijo. In to farizejstvo je največje
zlo za nas; za njim se skrivajo duše, ki so na pro-
daj vsakomur; ljudje, ki mislijo, da so s praznim
krikom storili svojo dolžnost. Vi niste taki; zavest
dolžnosti je zadobila globok koren v vaši duši;
vas je celo idealno navdušenje v sanjah poneslo
do ciljev, ki jih za sedaj — ne dosežete. Ne pla-
šite se radi tega; pravim vam to kot človek, izku-
šen v narodni borbi, ki je s svojimi tovariši tudi
stremil za ideali; držite se jih trdno; vi ste, vidim,
resno dekle; v vas je krepke volje in odločnosti;
krivica vagona po navadnem mestnem kopitu ni po-
kvarila vašega čustvovanja in mišljenja. Mnogo
tega, kar ste rekli, se more seveda doseči z borbo,
in vi se te borbe, kakor vidim, ne plašite. Imeli
boste dosti nasprotstev; to ste mogli zaslišati po
sprejemu v šoli in pri našem vellevrednem gospodu
tajuiku, ki se more označiti kot uzor postavlja-
stva. — Poznam zapreke, sem odvrnila, ali zaupam
Boga, da jih premagam s pomočjo dobrih ljudi;
vam pa, prečastni gospod, hvala od srca, ker mi
vše plemenite misli podeljate še več sile in po-
lasti. (Dalje.)

51 moških in 48 ženskih, med njimi 80 zakonskih
in 19 nezakonskih. V istem času je umrlo 93 oseb,
54 moških in 39 ženskih. Celokupno prebivalstvo
234.751 duš.

Iz tržškega življenja

Bitka na trgu Unita. Snocih okoli 9. ure je na-
stala med sprehajalci, ki so se našli slučajno na
morskem obrežju blizu Lloydove palače, prava pa-
nika in velika zmešnjava. Nakrat so se namreč
začeli razlegati strel iz revolverja eden za dru-
gim, a ko si pogledal proti mestu, odkoder so strelji
prihajali, si videl, da se je precejšnja gruča moških
nahajala v pravi bitki. Na »bojišču« je prišlo par
kr. stražnikov, ki so napravili luč in vsi strašni
borbi s tem, da so aretirali vse tri junake, ki so:
neki Giovanni Ardito, stanujoč v ul. Guardia št. 19,
njegov brat Giovanni Battista in neki Francesco
Vucchio, po poklicu zidar. Vsi trije so doma iz
južne Italije, kakor bi čitatelj sam ugenil, tudi če
bi mu ne povedali. Kako je prišlo do te bitke?
Ardito je kaj čuden patron že ko ga vidiš, ali še
bolj čuden je njegov »hotel«, ki ga ima v ulici
Guardia. To ti je nekako prenočišče, kjer je vsak
klijent dobrodošel gost. Posebnih sob ne pozna ta
»hotel« in navadno je spalo več oseb v enem pro-
storu in tudi po dva na eni postelji. Med klijenti
taka »zavoda« je bil tudi zidar Vucchio. Bil je
skromen in pohleven, ko je prišel, ali ko se je pri-
vadil, je postal malo ošaben. Nekega dne mu je
pavlo v glavo, da mora imeti sam svojo sobo. Go-
voril je o tej stvari z gospodarjem, ki pa ni ugodil
njegovi želji. Radi tega se je Vucchio skregal in
ko je odhajal ves jezen, je rekel Arditu, da mu
žena »dela roge«. Ardito ni mogel pozabiti te žal-
itve. Snocih je šil, kakor je bilo že rečeno, s svo-
jim bratom na izprehod po mestu. Pri Lloydovi
palači je srečal Vucchia in ga takoj ustavil ter ga
vprašal, zakaj mu je rekel tiste besede. Vucchio
je odgovoril, da mu ni rekel radi tega, ker verja-
me, da bi ga žena varala, temveč samo, ker ga je
hotel užititi. Tedaj je Ardito pograbil revolver,
ravno tako njegov brat, Vucchio, pritekli so še
drugi »odrešeni« in vse je začelo streljati brez
usmiljenja na levo in desno. Ardito je bil ranjen
v bitki v sence in na roko ter je moral v bolnišni-
co, kjer se zdravi pod zaporom. Njegov brat in
Vucchio pa si hladita svojo jezo v neki shrambi v
ul. Coroneo.

Samomor iz ljubosumnosti. Na št. 14 v ul. S.
Giusto stanuje družina Vittori. Mož ima kleparsko
delavnico v ul. dell'Istria. Njegova 44letna žena
Marija ni bila zadovoljna s svojim soprogom, ka-
teremu je očitala, da ima rajši druge kot svojo
lastno ženo. Bila je nesrečna, reva, in poleg tega
se bolna na živih. Večkrat je šla v delavnico svo-
jega moža in vsakokrat se je morala z njim skre-
gati radi drugih žensk. Nezvestoba njenega moža
je je gnala v obup in že trikrat si je poizkusila
vzeti življenje, da bi se rešila iz tega pekla. Pre-
dvečernim je zopet šla obiskati svojega moža v
delavnico. Seveda se je zopet skregala z njim. To
pot pa je posebno jezo zapustila delavnico in šla
domov vsa nervozna. Čim je dospela, je vzela ste-
klenico s strupeno karbolno kiselino in jo izpra-
nila. Sosedje, ki so opazili njen čin, so opozorili
rešilno postajo. Ta je sicer poslala na pomoč svo-
jega zdravnika, toda bilo je že prepozno. Ko ji je
hotel izprati želodec, je bil požarnik nesrečne
ženske že ves otečen, tako zdravnik ni mogel
spraviti skozenj cevi. Vittori je kmalu za tem u-
mrla.

Zaplama tobaka. Financi je prišlo do ušes, da
ima neki Peter Vidrič, ul. Mazzini 26 nekaj tobaka
skritega doma. Zato so ga posetili večerj in izvršili
hišno preiskavo. Zasačili in zaplenili so mu 30 kg
tobaka v listih in stroj za rezanje tobaka. On in
se neki njegov pomočnik, po imenu Marij Gerbel,
sta bila aretirana.

Tatvina pri belem dnevu. Včeraj ob času opol-
danske počitka je bilo okradeno trgovsko delni-
sko društvo v ul. Palearina št. 5. Tatje so vdri-
li nasilno prostore, odprli nasilno neko skrinjico,
v kateri je bil denar, in odnesli 7000 lir.
Perica, ki je prišla ob vse perilo. Perica Josipina
Kofel je dela sušit včeraj popoldne na dvorišču
hiše št. 24 v ul. del Bosco lepo število kosov, vsj
kar je oprala popoldne. Ko je prišla čez kake pol
ure pogledala, kako se ji suši perilo, je reval vi-
dela, da ga ni. Škode ima za kakih 1000 lir.

Društvene vesti

Telovadno društvo »Sokola« v Vrdeli pri Trstu
sporoča, da se vrši redna telovadba v naslednjem
naznačenih dnevih in urah. Deski naraščaj ob sre-
dah od 6 do 7, člani ob sredah od 9.30 do 10.30 ter
nedeljah zjutraj od 10 do 12, dekliski naraščaj ob
petkih od 6 do 7, članice ob petkih od 8.15 do 9.15.
— Starši, vpišete svoje otroke k »Sokolu«, kjer
se bodo vzgajali v krepke, značajne in zavedne
mladenčce in dekleta. — Na nedeljo, dne 5. sept.
1920. priredi društvo izlet v Dekani in Vzroček.
Opozorjajo se že danes vsi bratje, sestre in prija-
telji »Sokola« na ta krasen izlet v našo Istro.

Kolesarsko društvo in njega oživljenje. Jako raz-
veseljivo je dejstvo, da se je po dolgem času ven-
darle odločilo obuditi naše kolesarsko društvo
»Balkan«. Res je, da se je veliko zamudilo, a vsega
ne in še je čas, da se zamujeno nadomesti. Začeti
pa treba zidati od temelja. Treba zbrati vse, kar
se bavi in bi se bavilo s športom, če bi imelo pri-
liko. V Trstu je potrebno ustanoviti nekako mati-
co pri kateri naj bodo udeležena vsa društva in vsi
klubi, ki se ustanovijo na zasledenem ozemlju. E-
dino le na ta način bomo zasedeli zbrati element,
ki bo številno in individualno delal čast našemu
narodu. V to pa so potrebna gmotna sredstva; za-
torej naj, kdor more, pristopi k društvu kakor re-
den, podporni, ali ustanovni član. Ob vsaki priliki
se moramo skromno sicer, a trdno stavbo No-
bena žrtve in zapreka naj nas ne straši. Treba bo
tudi športne vgažje. To bo najlepše. Ni dovolj, da
zna nekdo praktično izvajati šport. Poznat mora
tudi njega teorijo. Ko bi imeli na razpolago knjige
in kak športni list, kakor ga imajo drugod, bi bilo
to lahko. Da se vsaj deloma odpomore temu, bi
bilo priporočljivo in edino mogoče, da nam »E-
dinost« stavi na razpolago kak kot, v katerem naj
bi bila poročila o domačem delovanju, in o uspe-
hih in razvoju športa drugod. V to svrhu je pripo-
ročati da se izvoli poročevalci, ali dopisovalni od-
sek, ki bo objavljal to delo. Mladina, udeležci se
bi najštevilneje pestanka, ki ga je sklicalo kole-
sarsko društvo »Balkan« za nedeljo. — Kolesar.
Glasbena Matica. Danes ob 18 odborova seja.
Vabljeni so tudi poverjeniki pevskega zb